

Vachala Břetislav: Staří Egyptané

Recenze

VACHALA Břetislav, Staří Egyptané, 1. vyd. Praha: LIBRI, 2001, 239 s., ISBN 80-7277-060.

Egypt je beze sporu jedno z nejkrásnějších a nejzáhadnějších míst s bohatou historií na naší zeměkouli. Tajemství pyramid, podivuhodné písmo, faraonové, egyptské královny, mumie, množství památek a pokladů. To vše a mnohem více se můžeme dočíst v knize PhDr. Břetislava Vachaly, ředitele egyptologického ústavu Univerzity Karlovy v Praze a Káhiře, který se už po 25 letech účastní každoročních archeologických kampaní v Egyptě a některé z nich také vede. Mnozí čtenáři znají jeho tvář z českých i zahraničních filmů o našich vykopávkách v Egyptě či z televizních zpravodajských šotů, které se objevují, když dojde k nějakému významnému objevu naší archeologické expedice. Břetislav Vachala působil v letech 1993 až 1997 jako první velvyslanec České republiky v Egyptě a Súdánu. Kniha Staří Egyptané není jediná, ve které se snaží čtenářům přiblížit vše, co tato země ukrývá. Za zmínku stojí jeho dílo 77 zajímavostí ze starého Egypta (1989), z níž rámcově vyšla kniha Staří Egyptané. Ve své knize se snaží čtenáře vlákat do historie tohoto národa, jedné z kolébek lidské civilizace, i do jejich literatury, umění, spleteného života bohů a mýtů.

Hlavním tématem knihy je, jak nám název knihy vypovídá, vše spjaté s Egyptem. Díky tomu, že sám autor za dlouhá léta studií i pobytu v Egyptě důvěrně poznal jak zemi, tak i její památky, může nám předat všechny informace, které o této zemi ví. Čtivým jazykem přináší čtenářům uvážlivý výběr z toho nejzajímavějšího, co staroegyptská civilizace vytvořila, ale podává rovněž pestrý obraz různých aspektů života tehdejších lidí.

Kniha je rozdělena do 6 kapitol a každá kapitola má několik podtémat pro lepší přehlednost. Začíná tím, že přibližuje čtenářům základní informace o této zemi, přikládá názornou mapku a popisuje, co znamená pro staré Egyptany život. 1. kapitola je pojmenovaná Kouzelná země na Nilu.

Ve 2. kapitole se dostáváme k objevování Egyptské civilizace. V této kapitole se můžeme dočíst jak o Rosettské desce, kterou rozluštil J. F. Champolion, ale také o prvních

faraonech, či nejstarší pyramidě. Pro lepší představu autor přikládá obrázky hieroglyfického písma, malovaných nádobách, nebo rekonstrukci areálu stupňovité pyramidy Džosera. Kresby vhodně doplňují text a pomáhají jej správně pochopit.

Další kapitola je věnovaná našim českým egyptologům a jejich objevům v Egyptě. Autor zde vyjmenovává několik svých kolegů, se kterými buď pracoval, nebo jenom chce poukázat na jejich výbornou práci. Následující kapitola je zajímavá díky tomu, že nás provede osobním životem tohoto národa. Popisuje život starých Egyptánů, čím se bavili, co pro ně mělo v životě největší význam, jejich povahu nebo třeba jejich rodinné životy. První podtéma nese název Sto deset let života. Proč zrovna sto deset let? Tak dlouho měl totiž pro ně trvat ideální život. Jak se ale dovídáme, jen málokdo se toho věku dožil. Průměrný věk byl v Egyptě mnohem nižší, pouze něco přes 30 let. O tom, jaký názor měli Egyptané na určitý věk člověka, se dozvídáme z textu démotického naučení z Insigerova papyru, který onen „ideální věk“ uvádí realisticky na pravou míru. V této kapitole si kousek ukázky z Insigerova papyru můžeme přečíst a takových ukázek nám Břetislav Vachala uvádí mnoho. Například co říká stodesetiletý vezír Ptahhotep ve svém učení o ideálním věku Egyptánů nebo nám popíše, jak vypadal vztah muže a ženy v tehdejší době. Z dochovaných písní se můžeme dozvědět, co pro ně znamenala láska. Vytesáno do kamene, zapsáno na papyrus. Jestli se někdo chce dozvědět více o hieroglyfech, papyrusu nebo o knihách o mrtvých, může se zaměřit na tuto kapitolu. Dále navazuje čtení o měření času, nejstarší mapě nebo o léčích a proto jej autor pojmenoval Už staří Egyptané...

V půlce knihy je zhruba 30 barevných obrazových příloh, na kterých je například Nilský ostrov Elefantina, nejstarší nalezené plavidlo světa, pouště, reliéfy a malby, hieroglyfické nápisy, sochy, pyramidy, pohřebiště Bagawát a další zajímavé úkazy.

Co říci na závěr? Jediné co bych autorovi vytkla je, že mohl do knihy vnést osobnější postoj. Mohl napsat, co on sám na této zemi objevil, různé poznatky nebo příhody. Určitě bych četla s větším zaujetím. Na druhou stranu oceňuji velké množství obrazových příloh. Tato kniha se zalíbí snad všem, co se aspoň trochu zajímají o Egypt. Velké plus je, že knihu ocení i méně nároční čtenáři, kteří si chtějí u čtení odpočinout nebo se dozvědět něco zajímavého a zároveň i naučného. Jednoduše psaná forma nepotřebuje hlubší proniknutí ani jinou teoretickou znalost. Knížku ocení v neposlední řadě i ti, kteří si vybrali Egypt jako cíl své dovolené.